

מחמוד וכסמה גרים בכפר

אחד - אבל הכפר חולק

על-ידי גבול בין שתי מדינות

גדה מזרחית מסיפורי אלף לילה יי לילה, על אהבה ליהודים וקיסם רשע: היה היה נסיך צעיר, מחמדו שמו. מחמדו גר בארמון גדול והיה המאושר שבנסיכי הי עולם. כי מחמדו אהב את פטמה היפהפיה, שגדה בארמון ממול, ופטמה אהבה את מחד מוד.

אך יום אחד בא קוסם רע והרס את אושרם. הוא בנה קיר אטום, מזכוכית עבה, שהפריד בין השניים. מחמדו ראה את פטי מה, שזח אליה את זרועותיו, אך לא יכול היה להגיע אליה. הם ישבו משני צדי קיר הזכוכית ובכו בדמעות מרות. עד שראתה הקוסמת הטובה את סבלם, ריחמה עליהם ושלחה לעזרתם את הנמר הנאמן שלה. הנמר אכל את הקוסם הרשע והקיר נפל.

אך החיים אינם אגדה. בחיים אין קוסמת טובה, ואין נמר נאמן. במקומו קיים רק חתול בינגי קטן. הוא המקשר היום-יומי בין מחמדו לפטמה, הקיימים במציאות. ומח מוד אינו נסיך, אלא פועל-בניין פשוט. גם אהבתם קיימת ושרירה במציאות, והקיר האטום המבדיל בין השניים חזק יותר מ- מחיצת הזכוכית שבאגדה.

★ ★ ★

חביות לבנות בווארי

מחמוד ופטמה נולדו וחיו באותו כפר. הם שייכים אפילו לאותה משפחה: פטי

ישנו

מה היא בתדורו של מחמוד. אך הקשרים ביניהם הרבה יותר הדוקים מקשרי שכנות ומשפחה רגילים. ביום בו נולדה פטמה, לפי ני 18 שנה, אירס אותה אביה למחמוד, ש- היה אז בן חמש.

כשפטמה היתה בת שנתיים, בא גורם ש- קילקל את התוכניות של משפחת כבהה, אליה השתייכו שני הילדים. היתה זו שנת 1948. שנה לאחר מכן נחתם הסכם שביתת- הנשק. לפי ההסכם עבר הגבול בין ישראל לבין ממלכת ירדן בלבילבו של כפר ברטעה, במשולש.

בתחילה היה זה גבול סמלי בלבד. כפר ברטעה היה מיושב מורירדורות בבני מש- פחה אחת. הם חגגו יחד את חגיגתם, וקדו יחד בחגיגותיהם, ובכו יחד בלהיותיהם.

דבר לא השתנה גם אחרי מלחמת השיח- רור. לכל הכפר היה מוכתר אחד, שייצג את התושבים גם כלפי השלטונות הישראליים וגם כלפי הירדניים. בכפר היה מסגד אחד, מעיין אחד, ואפילו בית-ספר אחד. בו למדו ילדי שתי המדינות.

הסערה הגדולה והריב ההיסטורי עברו ליד הכפר הזנוח, כאילו לא נגעו בו. לשל- טונות הישראליים זה לא הפריע: ברטעה, הנמצא במרחק כחמישה קילומטרים מכביש חדרה-עפולה, מול כפר ערה, היה למעשה רחוק מכל מרכזי המדינה. אל הכפר לא הובילה כל דרך, זולת שביל הררי, שנועד בעיקר לתמורים.

אך המצב השתנה לפתע בשנת 1956. או הופיעו נציגי שתי המדינות, יחד עם נציגי ועדת שביתת-הנשק, כדי לסמן את הגבול המדויק. כדי להקל על מלאכתם סימנו את הגבול לאורך החוץ החוצה את הכפר ל- שני חלקים. באמצע החוץ הונחו חביות סימון לבנות.

בשביל המודדים היה זה עניין פשוט. אך לא כך חשבו תושבי הכפר. בצד הישראלי נשארו תמשימאות איש. בצד הירדני אלף. שני אחים, אב ובן. התעוררו בוקר אחד, גילו כי הם נמצאים משני צדי הגבול. המס- גד של הכפר נשאר בצד הירדני. בית-הספר נשאר בצד הישראלי. המעיין המשותף נשאר על קו הגבול. גם מחמוד ופטמה נשארו בשני צידי ה- גבול. בשנים הראשונות הם התקרבו זה לזה,

במרחב

(המשך מעמוד 29)

היהודי של החתיקאן. ענה הרב: "המיסמך פורסם מתוך מניעים פוליטיים. לולא מניעים אלה לא היה מעורר תרעומת כזאת. איפה היה החתיקאן במאה השנים האחרונות? מדוע לא פורסם המיסמך בימי שלטונו של היסלר, אלא דווקא בזמן הזה? מדוע לא נידחה הפירסום עד שתיפתר בעיית פלסטין, כדי שיהיה ברור שפורסם מתוך מניעים דתיים, לא פוליטיים?"

ברכות מנכ"ל. השיחה עברה לגורמים ההיסטוריים של האנטישמיות. הסיפור על צליבת ישו היה בלי ספק מקור חשוב של דיכוי יהודים... חיווה החכם את דעתו. "אבל בישראל עצמה יש דיכוי, שיסע אותו המראיין. יש הפרדה גזעית בין יהודים וערבים, ובין יהודי המערב והמזרח". "אני מתנגד לאלה המדכאים את הערבים בישראל", הצהיר החכם. "דתנו דוחה כל סוג של הפלייה, אשר להפלייה בין יהודי

חכם בק מסניף לחזור

המזרח והמערב, הרי זו תוצאה של קיום שתי קהילות, בעלות מינהגים-שולחן שונים". שאל המראיין: בן-גוריון אמר שמי שאינו מהגר לישראל אינו יהודי. מה דעתך?

"דברי הבל ציוניים". מה ההבדל בין הציונות והיהדות? "הציונות היא תנועה טוליסית, הדוגלת ב- הגירת היהודים לפלסטין. ואילו היהדות היא דת. יכול להאמין בה צרפתי, איטלקי, מצרי, כלומר, שהיהדות אינה לאום?"

"בוודאי שלא". "אומרים שהיהודים מוכאים במצרים... תעמולה, שקר. אנו מקימים כאן את כל מיוצות הות מצונו, וחיים בשלום. היתה דים שעזבו את מצרים היו זרים, ולכן עזבו. יהודי מצרים האמיתיים נשארו. הנשיא עבר אל-נאצר תמיד שולח נציג אישי לתפילות החגיגיות שלנו, ובכל חג הוא מקפיד להב- ריק את ברכתיו לקהילה היהודית במצרים". "היטלר אחראי אישית. נשוב לישראל", הציע המראיין. "נמסר כי התגירה אליה נס- סקה לחלוטין לאחרונה. מה הסיבה לכך?"

"האחראי להקמת ישראל היה היטלר אי- שית". הסביר הרב, "כי התגירה גאתה בימי מלחמת העולם השנייה ומיד לאחריה. כת- צאה מעינוי היהודים בידי גרמניה היטל- לראית. אבל מאז חלפה אופנת האנטישמיות, ושוב אין היהודי זקוק למולדת שתרחיק אותו ממוקדי הדיכוי... כן, נגמר הצורך". האם יש סיבה שתמונע את שובם של ה- יהודים מאדמת פלסטין למולדתם המקורית? "לא", השיב הרב הראשי בן ה-60. "אין מניעה לכך. אני אפילו קורא להם לחזור".

טכניקון

כיתות בוקר וערב

בגרות ומוקדמות

לאקסטרנים

נפתחים קורסים חדשים
למועדי הבחינות נובמבר 1965 ומרץ 1966

הנערכות מטעם משרד החינוך והתרבות
פרטים והרשמה 1-8 בבקר 8-4 בערב

חיפה
רח' בלפור 5
מול הטכניון

תל-אביב
דרך פ'ת 44
מול בית הדר

טכניקון

מכון ישראלי להכשרה טכנית
נפתחים קורסים חדשים

שרטוט

בנין * מכוונות

קורסים נוספים לבחירתך: רייראלקטרוניקה
גרפיקה שימושית, עיצוב פנים, חשמלאות
בנין, חשמלאות רכב, קרוז ומזוג אויר.
פרטים והרשמה: 13-8 בבוקר, 20-16 בערב.

חיפה
רח' בלפור 5
מול הטכניון

תל-אביב
דרך פ'ת 44
מול בית הדר

מכון ישראלי לשפות

אנגלית צרפתית

פתח-תקוה, ההסתדרות 15
רמלה, רח' סמולנסקין 31
רחובות, רח' יוצמן 48
נתניה, רח' מקדונלד 5
עפולה, המועצה המקומית

תל-אביב, הס 12
(פינת אלנבי 33)
חולון, טרומפלדור 8
(פינת שינקר 21)
רמת-גן, הרצל 68

אוד-קולית AUDIO-VISUAL

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי
המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 8, טלפון 226785, ת.ד.
136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, תל-אביב,
פק 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.